

	13. d:o af Asarias, Michel & Johan Upola från Mieluskoski by i Haapavesi	29. »	180. »
	14. d:o af Bonden Anders Tulppo ifrån Kärsämäki	24.20. 1 141.31. Mp	160. » 1 141. 31. 11 746. 95.
10	Uleåborg den 10 December 1866.		Ferd: Granberg.

659 YTTTRANDE VID PLENUM 22.XII 1866

RA, Senatens arkiv

Senatorn Snellman yttrade: – att Senatorn fann olemligt att i denna förordning meddelades föreskrifter om någon bestämd utskyld till kronan eller kommunerne, som af yrkesidkare borde erläggas, och skäl således förekomma att från §: uteslöts hvad deri serskildt nämnes om landthandlande pålagd skatt; härtill ansåg Senatorn anledning så mycket mer, förhanden som denna skatt tillkommit utan Ständernas begifvande och önskligt vore att densamma, såsom utgörande skatt på sjelfva rörelsen och ej på dess afkastning, framdeles utbyttes emot utskyld efter taxering. Senatorn föreslog derföre för denna §: följande lydelse:

»Handlande, fabriksidkare och handtverkare å landet skola utgöra de utskylder och allmänna besvär, som dem genom särskilda författningar ålagde äro eller framdeles åläggas.

Will någon å landet idka sådan mindre handel, slöjd eller handtverk såsom i §: 5. omförmäles, vare från särskild skatt för yrket till kronan fritagen. Om vanföre, sjuklige och fattige gälle äfven på landet, hvad i onämnde §: angående sådane stadsinvånare är stadgadt.»

Senatorn Snellman – ansåg något förbud mot kringförandet af handelsvaror å landet från gård till gård ej borde i förordningen ingå, emedan ett sådant förbud icke allenast vore stridande emot förordningen syfte att frigöra handel och näringar, utan äfven i sjelfva verket skulle medföra förlust för det allmänna. Enligt Senators tanke vore det nemligen obestridligt att ett stort antal artiklar under närvarande tid dels såsom värdelösa förstöras, dels af brist på afsättning ej tillvaratagas eller tillverkas, af hvilka artiklar ett icke ringa bidrag till befolkningens försörjande likväl kunde hemtas, samt att sådant egde rum af orsak att dessa artiklar ej finge af kringresande personer genom byteshandel mot fabriks- och handtverksvaror uppsamlas; ty för hvarje enskildt hushåll lönade det sig icke att föra dem, till aflägsna afsättningsorter, medan å andra sidan en uppsamlare icke heller vid kontant uppköp kunna å dem åtnjuta skälig vinst. Sådane artiklar äro lump, borst, tagel, här kreatursben, horn, tarmar, hofvar och klöfvar, jernskro, garfämnen, trädfön m.m. samt af handslöjd isynnerhet gröfre väfnader. Att i förordningen göra undantag endast för vissa varor skulle icke afhjelpa olägenheter af det allmänna förbudet, såsom af det härutinnan uppgjorda förslaget tydligen framginge; ty hvarföre vore det t.ex. skadligare att tillåta gårdfarihandel med grytor, pannor och andra kokkärl, knifver, saxar, nålar m.m., eller mef gröfre fayance

och porslinsvaror, bomulls- och linne dukar och band, än såsom föreslaget är med krukmakaregods och glasvaror? Efter Senatorns tanke borde öfver hufvud, den åsigt öfvergifvas, att befolkningen genom lagar och författningar skall hindras åtkomma hvad som anses för lyxartiklar, emedan behöfvat af andra artiklar än dem individen sjelf förmår frambringa, för sig utgör ett verksamt bildningsmedel och är ett oundgängligt vilkor för det allmänna välståndets tillväxt. Det väsentliga uti ifrågavarande hänseende vore, att lastbara personer, bedragare och lättingar hindrades att stryka kring landet under föregifvandet att idka handel; med afseende åter å svårigheten att kontrollera beskaffenheten af de varor, som af gårdfarihandlande kringbjudas, borde öfverhufvud alla varor ämnade till förtäring för människor äfvensom medicinalier undantagas från antalet af dem, med hvilka gårdfarihandel finge bedrifvas. Enligt Senatorns öfvertygelse bevisade det fåfänga ehuru stränga förföljandet af kringvandrande arkangeliter, och det skydd desse af allmogen åtnjuta, att gårdfarihandeln är ett behof; äfvensom det syntes vara säkert, att sagde stränghetsåtgärder kunnat undvikas, om ifrågavarande handel varit landets invånare lagligen medgifven.

10

På dessa skäl föreslog Senatorn följande lydelse för sista stycket i denna §.

20

»eller annan ort antagne»

»Kringförandet af handelsvaror till varubyte eller försäljning från gård till gård på landet vare endast sådane personer tillåtet, som äro för ändamålet försedde med förpassning af Guvernören i det län, der de äro bosatte.

Sådan förpassning eger Guvernör, på vederbörande magistrats eller Kronofogdes tillstyrkan, utfärda för välfrejdad person, för ett år i sender, med fästadt afseende, derå att sökanden, vid anhållan om förpassningens förnyande, företer tillförlitlige bevis öfver godt uppförande på de orter, han för sin handels bedrivande besökt. Likväl vare det ingen tillåtet att till byte eller försäljning kringföra varor ämnade till förtäring för människor, eller de i 11.§: under mom. 3. och 4. uppräknade artiklar; börande detta förbud intagas i förpassning till gårdfarihandel.»

30

Senatorn Snellman – förordade vid slutet af denna §: efterföljande tillägg:

Biträde, som af sin husbonde sysselsättes med annat arbete än det som yrket tillhör, vare berättigad att, efter derom skedd anmälan hos vederbörande polismyndighet, från sin tjänst skiljas. Lag samma vare, om husbonde icke skyddar lärling mot misshandel af å verkstaden anställd gesäller och andra arbetare.

40

Mindreårigt biträde må till arbete icke hållas tidigare än kl. 6. föremiddagen och senare än kl: 8. eftermiddagen; och vare mot denna bestämning stridande aftal ogiltigt.»

Skolande ofvanintagne förslag, till underdånig åttlydnad af hvad i ofvanstående måtto blifvit Senaten anbefaldt till Hans Kejsersliga Majestät öfverlemnas i underdånig skrifvelse och protokollet öfver den vid ärendets behandling i Senaten förefallen omröstning biläggas underdånigst, jemte det Ständernas omförmälda i anledning af den förra propositionen till Hans Kejsersliga Majestät aflåtna underdåniga svarsbref, hvilket blifvit Senaten meddeladt, tillika skulle återställas.

50